

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Petri De Dusburg, Ordinis Teutonici Sacerdotis, Chronicon
Prussiae**

Petrus <de Dusburg>

Francofurti ; Lipsiae ; Regiom. Pruss., 1679

Cap. XXVIII. Qvomodo Terra Livoniae Devenit ad fratres domus
Teutonicae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11850

*Hermannus de Salza IV. Mag. Generalis Ord. Teutonici,
Hermannus de Balke I. Magister Provincialis in Prussia.*

dicemus, Brunsbergam statim in primo Cruciferorum in Warmiam ingressu aut ab Ordinis Teutonici Fratibus, ut hinc Dusburgensis ex aliorum sententiâ scribit, aut etiam ab Anshelmo Primo Warmiensi Episcopo, qui An. 1243. in Prussiam venisse dicitur, esse conditam, sicut Dusburgensis asserit infra cap. 135. Et quidem factum hoc esse verisimile est in honorem Brunonis Episcopi, qui Sec. X. à Christo nato ad Prussos missus est convertendos, de quo Vide *Dissertationem nostram de Originibus Religionis Christianæ in Prussia num. IV.* Erat Brunsberga quondam Sedes Episcoporum Warmiensium, qui etiam propterea vocabantur Episcopi Brunsbergenses. Habuit etiam Ecclesiam Cathedralis sub nomine S. Andreae Apostoli. Sed postea cum Frauenburgum à B. Virgine, vel etiam à fundatrice Sophia (Soujna) viduâ illustri apud Soneburgum & antiqva Prutenorum nobilitate oriundâ, ita dictum, esset conditum, Ecclesia Cathedralis eo est translata, ubi etiamnum reperitur. Vid. Th. Treterus in *Vita Henrici Episcopi Warmiensis secundi.*

(e) Heilsbergam Th. Treterus conditam esse dicit ab Eberhardo Episcopo Warmiensi III. Alii propius ad sententiam Dusburgii accedunt, qui dicunt conditam esse Anno 1240. Vid. Henneb. in *Comment. ad tab. Geogr. Pruss. pag. 149.* Muris Heilsbergam cingere cœpit Johannes I. Episcopus Warmiensis Henneberg. *loc. cit.*

(f) Hennebergerus putat esse Neidenburgum Civitatem Galindæ. Vid. *l. c. pag. 136.*

CAP. XXVIII.

Quomodo Terra Livoniæ Devenit ad fratres domus Teutonice.

HOc tempore Frater Volqvinus Magister Secundus de ordine militum Christi in Livonia jam sex annis per solempnes nuncios laboravit circa Fratrem Hermannum de Salza Magistrum generalem Domus Teutonice ut Ordo suus Ordini ipsius

P

in

*Hermannus de Salza IV. Magister Gen. Ordinis Teut.
Hermannus de Balke I. Magister Prussia Provincialis.*

in corporaretur. Pro quo negotio Frater Hermannus Magister prædictus cum fratre Joanne de Megdeburg nuncio dicti fratris Volqvini accessit ad Dominum Papam. Medio tempore supervenit frater Gerlacus Rufus de Livonia nuncians quod Magister Volqvinius cum fratribus peregrinis & populo Dei plures cecidissent in prælio interfecti. Quo audito Dominus Papa dictum negotium terminavit & fratrem Gerlacum & fratrem Johannem prædictos ad Ordinem Hospitalis S. Mariæ domus Teutonicorum investivit, dans eis album pallium cum nigra cruce, injungens eis & aliis fratribus ejusdem Ordinis militum Christi in Livonia existentibus in remissionem omnium peccatorum, ut Ordinis domus Teutonicæ susciperent habitum regularem. Hoc facto fr. Hermannus Magister generalis misit fratrem Hermannum dictum Balke Magistrum terræ Pruschiæ cum XL. fratribus & pluribus armigeris ad terram Livoniæ, ubi, ut dictum est superius, cum dictus Fr. Hermannus Balke præfuisset ferè sex annis rediens in Almaniã in pace quievit.

ANIMADVERSIONES.

AD CAP. XXVIII.

- (a) Mercatores quidam sive vi tempestatum, sive de industria mercaturæ exercendæ gratiã in Livoniam, Dunã amne, inveci sunt, Anno 1158. Friderico I. Imperante, obtinueruntque ibidem ab Ethnicis Livonibus facultatem, merces suas exponendi; condiderunt etiam statim castrum quoddam, Uxul dictum, quò se ab injuriis Barbarorum defendere possent. Fuisse hos mercatores Lubecenses asserit Henricus Bangertus in *Notis ad lib. VII. Arnoldi Lubecensis cap. VIII.* Alii addunt & Bremenses; sed forsan per errorem. Non enim est verisimile Bremenses jam tum mare Balticum navigasse. Error forsan ex eo fluxit, quod primi Episcopi Livonici ab Archiepiscopo Bremensi sunt consecrati. Th. Waisselius dicit fuisse Lubecenses, Bremensesque & Hamburgenses. in *Cbron. Pruss. fol.*

Hermannus de Salza IV. Magister Generalis Ord. Teutonici.

Hermannus de Balke I. Magister Provincialis Prussia.

53. b. Posthac Meinhardus Segebergensis Canonicus populi Livonici ad Christum convertendi studio eò delatus, semen divini verbi disseminavit aliquot annis, uberemque messem messuit, rem Christianam Livono quodam, Cebbe dicto, egregie promovente. Ut verò majori cum auctoritate coeptum opus perficeret, Bremam contendit, ibique ab Hartvrico Bremensi Archiepiscopo in Episcopum Livoniae consecratus est. Ut Arnoldus Lubecensis *l. c.* refert. Sed Chronicon Ordinis, ut & Waisselius fol. 55. ab Innocentio II. Pontif. Rom. Meinhardum consecratum esse referunt An. 1170. Meinhardus in Livoniam regressus, sedem Episcopalem illo in loco, ubi Rigensis urbs postmodum condita est, fixit. Tenuit Episcopatum annos 24. obiitque An. 1193. Chron. Ord. fol. 40. Successit Meinhardo Bertholdus Abbas in Lucca Ord. Cisterc. consecratus Anno 1196. ab eodem Hartvrico Bremens. Archiep. Vid. Arnoldus Lubecens. *l. 7. c. 9.* Bangertus *l. c.* Ad Bertholdi instantiam quam plurimi sacram militiam professi, quoniam expeditiones Hierosolymitanae tunc cessare videbantur, in Livoniam pervenerunt, quos cum Praesul ille contra Ethnicos, Rigensis urbis incrementa impedire volentes, eduxisset, ipse in praelio caesus est. Cebbe quoque paulò ante ad urbem Kokenhusam ex vulnere à barbaris in praelio accepto obiit. Waissel. *loc. cit.* Posthac Anno 1204. successit Albertus Bremensis Canonicus Bertholdo, & quidem ab Archiepiscopo Bremensi, & Papa Alexandro III. ut habet Chron. Ord. fol. 40. b. Hujus Episcopi tempore, Germani, qui S. militiae contra infideles Livonos sese devoverant, societate instituta, Ensisferos (die Schwertbrüder) sese appellarunt. Arnoldus Lubec. *l. 7. c. 9.* Bangertus *l. c.* Auctor verò Chronici Ordinis hos Equites ab Alexandro III. Papa Rom. institutos & confirmatos Albertoque Episcopo fuisse additos tradit. fol. 40. b. Conf. Waissel. fol. 55. b. Primus Magister Ordinis illius fuit VINNO, qui successorem habuit VOLQUINUM à Dusburgio nostro memoratum. Hic Volquinus cum impetum Barbarorum, ut & Danorum, Revaliam aliaque loca tum possidentium, sustinere non posset, ab Hermannò à Salza Magistro Ord. Teutonici petiit, ut in consortium

Hermannus de Saltza IV. Magister Ord. Teut. General.

Hermannus de Balke I. Mag. Prov. in Prussia.

Ordinis illius admitteretur. Tractum est negotium illud per aliquod tempus, donec Volquinus in prælio à barbaris occisus esset. Non desistit tamen conjunctionem hanc Ordinum urgere Albertus Episc. Rigensis, svaforibus & adjutoribus Engelberto & Theodorico Tisenhusis Episcopi cognatis. Tandem An. 1234. ut vult Bangertus, vel An. 1238. ut vult Schuzius noster, non à Conrado V. Ord. Teuton. Magistro Generali, ut putat Bangertus, sed ab Hermanno à Salza referente Dusburgio, recepti sunt Ensiseri in Ordinem Teutonicum. Reliqua pete ex Dusburgio. Ex illo tempore Magistri Livonici cum fratribus suis, Magistro Generali Ord. Teutonici in Prussia fuerunt subiecti, usque ad Albertum Marchionem Brandenburgensem Magistrum Ordinis ultimum, qui jugum Polonicum excussurus, ne nervus rerum gerendarum deficeret, acceptâ à Walthero Plettenbergio Magistro Livoniae Provinciali certâ pecuniæ summâ, Fratres Livonicos planè ab imperio Ordinis Teutonici Anno 1513. liberavit, Vid. David Chytraus in *Saxonia*.

CAP. XXIX.

De

Fratre Poppone Secundo Magistro terra Pruschia.

FR. (a) Poppo de Osterna Magister terræ Pruschia secundus prafuit VII. annis & resignans officium suum ad partes Teutoniae est reversus, & non longè post in Magistrum generalem electus.

ANIMADVERSIO.

AD CAP. XXIX.

(a) Ut ex Dusburgio apparet, Poppo de Osterna Magistratu hoc functus est vivente adhuc Hermanno de Saltza Magistro Generali. Conf. *infra cap. XXXIII.* Sed si Grunovium consulamus, tradit ille Popponem missum esse ab Henrico Comite de Hohenloë Magistro

aro